

Bild nr
3284

Tid
-

Kategori / Plats
Fordon / Båtar

Motiv
Bärgningsarbete

Dykfartyget heter Pagi och är (om jag inte minns helt gålet) ursprungligen byggt i Sovjet. Marinarkelogisk undersökning av flöjtskeppet Anna Maria eller Saltskutan som hon även kallas. Hon ligger invid Dalarö hamn.

Vrakplatsen är delvis utgrävd och skrovet ligger på 20 meters djup. På grund av vandalisering råder dykförbud.

Historik: ANNA-MARIA byggdes ursprungligen i Amsterdam på uppdrag av svenska redare. Under årtiondena runt sekelskiftet 1700 seglade hon flera gånger fram och tillbaks mellan Östersjön och sydliga farvatten bl a Medelhavet. Vid en av dessa resor blev hon attackerad av turkiska pirater. Besättningen försvarade sig emellertid tappert och drev sjörövarna på flykten.

På senhösten 1708 lämnade Anna Maria Stockholm för att transportera järn, koppar, 848 tolfte furuplank och sparrar till Lissabon. Vintern 1708-09 var mycket sträng. Ett halvt dussin fartyg, däribland Anna Maria, stoppades av den tidiga kylan och tvingades gå i vinterläge i Dalarö. Av den 25 man starka besättningen lämnades 5 man kvar för att vakta fartyget under vintern.

Händelseförlopp: Den 6 februari 1709 började som vanligt. På morgonen hade man hållit den sedvanliga morgonbönen och därefter gjort upp eld i kabyssen för att kunna koka strömming och värma upp gröt till frukosten. Under eftermiddagen hade matrosen Philip Bewe ordnat middag ombord på Anna Maria för bekanta på de andra skeppen. Han bjöd på kokt kött samt hade skickat efter "ett quarter bränwijn" samt fem stycken skorpor.

Efter måltiden satte sig Philip Bewe och hans gäster i godan ro för att raka varandre och röka tobak. Därefter gick de i land till "besökarens Åmans Enkja" som bodde två "muskötskott" från hamnen. Anna Marias övriga fyra besättningsmän, som inte hade haft råd att delta i middagen, kom då tillbaka och åt en enkel måltid bestående av stockfisk. Eftersom skepps-drickat var fruset ombord begav sig männen snart iväg till krogen. Det sista skeppspojken gjorde var att sopa aska över glöden.

Efter någon timme stördes de drickande av att vakthavande i hamnen slog larm. Anna Maria brann och kraftig rök vällde ut ur bakre luckan och kabyssens rökhatt. Tydligen hade vedförrådet mellan kabyss och mesanmast fattat eld. Trots tappra försök att släcka elden sjönk fartyget efter ett tag ner genom isen med ett "hiskeligt fräsande".

Vid den efterföljande rättegången begärde redarna att båtsmännen inte skulle dömmas till något straff som kunde "lända till nesa och vanheder". Men de skulle "doch icke alldeles blifwa onäpste, utan plichta med fängelse med watten och bröd eller annat dylijkt". Rätten bestämde sig för att följa denna begäran.

Status: Skeppssidorna är bevarade upp till 7 m från botten. I främre delen av skeppet finns två däck, det övre slutar ca 7 m för om midskepps medan det undre däck slutar ca 2 m för om midskepps. Aktern är kraftigt brandskadad. Akterstäv reser sig ca 6 m upp. Delar av rodret finns nerbäddat N om aktern. Skeppsdelar och delar av bordläggningen finns nerfallet runt vraket i ett område begränsat till ca 10 m utanför sidorna. (Status 1990).

Bärgning: 1965 bärgade sportdykare bråspelet med tillhörande pallbetingar, de två bogankarna, en däcksbalk, en mastfisk, 2 maskaroner, bordläggningsplankor, garneringsplankor, ett lavetthjul (brandskadat) diverse block m m. Materialet fotograferades av SSHM. Bråspelet finns upplagt i en villaträdgård vid Dalarö. Mellan åren 1984-1992 ledde Britt-Marie Petersen ett marinarkeologiskt projekt kring "Saltskutan". Projektet omfattade dokumentation av de på 1960-talet bärgade föremålen och skeppsdetaljerna, uppmätning av vraket samt arkivstudier. 1986 identifierades vraket som Anna-Maria av Christian Ahlström.

Bilden visar liknande flöjter och är skapad 1647 av konstnären Wenceslaus Hollar (1607-1677).